

ORU 18-6356

Progressrapport, halvårsavstämning, 2019

Framtidens lärarutbildning
2019-06-04

1 Allmänt

Syftet med denna progressrapport är att beskriva projektets allmänna status samt tillhandahålla en presentation av nuläget och hur långt arbetet fortskridit sedan föregående rapport presenterades vid styrgruppsmötet den 4 december 2018. Rapporten är den första av två progressrapporter som formuleras under 2019. Projektet är inne i en genomförandefas och inom ramen för Framtidens lärarutbildning pågår för närvarande elva olika delprojekt som syftar till att uppnå projektövergripande mål. Av dessa delprojekt har sex stycken initierats under 2019 och flertalet av de övriga delprojekten har avslutat sin inledande fas som i stor utsträckning består av kartläggningar och arbetet övergår nu till mer konkret utvecklingsarbete. Delprojekten är av varierande omfattning och innehåll och status för respektive delprojekt presenteras i rapporten under rubrik 2.2. Under våren har dessutom en blogg lanserats där personer som på något sätt är involverade i Framtidens lärarutbildning ges möjlighet att skriva blogginlägg. I bloggen har det till dags dato gjorts 72 inlägg och bloggen har haft och ungefär 4500 besökare.

Vid årsskiftet 2018/2019 avvecklades Lärarutbildningsnämnden (LUN) och lärarutbildningen har sedan årsskiftet en ny ledningsorganisation där Fakultetsnämnden för humaniora och socialvetenskap (HS) har ett övergripande kvalitetsansvar för utbildningen. Därtill genomfördes vid årsskiftet en universitetsövergripande förändring i fakultetsnämndsorganisationen som bland annat innebär att dekanerna numera ingår i beslutslinjen. Dessa båda förändringar har i hög grad påverkat projektets relation till lärarutbildningen och förutsättningarna för projektets progression.

2 Progress och status

2.1 Projektövergripande

Projektet har etablerats och projektledaren, som tidigare delvis har haft en operativ roll kan nu inta en mer strategisk position och övergripande leda och stötta delprojekten. Utvecklingsarbetet sker huvudsakligen inom ramen för programövergripande delprojekt och de flesta delprojekten fortgår med god framfart. Delprojektens arbete finansieras helt eller delvis med medel från Framtidens lärarutbildning. I något fall sker stödet från Framtidens lärarutbildning enbart genom att erbjuda kommunikationsstöd eller genom att fungera som ett bollplank. Utöver finansiering av delprojektens arbete så finansierar projektet motsvarande 60 procent av en heltidstjänst som en specifik resurs för var och ett av utbildningens tre program (förskolläraryrket, grundläraryrket och ämnesläraryrket). På grund av att det specialpedagogiska programmet omfattar färre studenter än de andra tilldelas programmet en något mindre resurs, 20 procent av en heltidstjänst. Syftet med resursen som tilldelas var och ett av programmen är att stötta programspecifikt utvecklingsarbete och att förankra projektet Framtidens lärarutbildning i lärarutbildningen.

Under april månad presenterades statistik som visar söktrycket till lärarutbildningen. Siffrorna visar att både ämnesläraryrket och förskolläraryrket vid Örebro universitet tappar vad det gäller det totala antalet sökande. Däremot är antalet förstahandssökande oförändrat, vilket är positivt. Båda grundläraryrket har fler sökande än till höstterminen 2018 och för inriktningen F-3 ökar andelen förstahandssökande. Söktrycket till lärarutbildningen är intressant för Framtidens lärarutbildning eftersom en attraktiv utbildning torde innebära ett ökat söktryck. Det är dock inte den huvudsakliga ambitionen med projektet att få fler sökande till lärarutbildningen, istället är det motiverade studenter som i första hand efterfrågas. Mot bakgrund av detta är det positivt att det totala antalet förstahandssökande till lärarutbildningen vid Örebro universitet har ökat något.

I föregående progressrapport formulerades en projektövergripande plan för år 2019. I den står att om något av lärarutbildningsprogrammen av Universitetskanslersämbetet (UKÄ) bedöms ha ifrågasatt kvalitet ska projektet bidra till komma rätta med utpekade brister. Båda grundlärarprogrammets inriktningar har i UKÄ:s granskning bedömts ha ifrågasatt kvalitet. Ett sätt att arbeta med kritiken är genom Framtidens lärarutbildning eftersom flera av delprojekten fokuserar på områden som enligt UKÄ behöver stärkas. Samtal har även inletts med lärarutbildningens ledning för att bestämma hur nya satsningar inom ramen för Framtidens lärarutbildning kan bidra till att ytterligare stärka kvaliteten i programmen. En konsekvens av UKÄ:s granskning är att några planerade utredningar tillfälligt får stå åt sidan, exempelvis utredningar kring samläsning, kompletterande pedagogisk utbildning och examensrätt för ämnet Svenska som andraspråk. Dessa utredningar tas eventuellt upp senare under projekttiden.

Ett lärarutbildningsövergripande visionsarbete skulle enligt den tidigare rapporten planeras och genomföras under 2019. Arbetet med att ta fram en vision har initierats genom att utveckla så kallade *progressionsstråk för professionsblivande*. Progressionsstråken har vuxit fram ur ett utvecklingsarbete inom grundlärarprogrammet. Arbetet med progressionsstråk är förankrat hos lärarutbildningens ledning och under lärarutbildningsdagarna i augusti kommer de tre programmen arbeta vidare med progressionsstråken och knyta samman dem med delprojektet *Forskningsbaserat lärande*. Progressionsstråken kommer förhoppningsvis utgöra grunden för att ta fram en vision och att skapa en sammanhållen lärarutbildning (en mer utförlig beskrivning av arbetet med professionsstråk återfinns under rubrik 2.3.2). När det gäller projektets förankring hos regionens skolhuvudmän har det från början funnits planer på att bilda en extern referensgrupp. Någon sådan har ännu inte etablerats och projektet inväntar universitetsledningens beslut utifrån Per Bloms utredning "Förslag till samverkansorganisation, ORU - skolhuvudmän – RÖL" som för närvarande är under intern remisshantering¹. Ett beslut väntas efter den 17 juni och förhoppningen är att en extern referensgrupp upprättas under hösten 2019.

Sammanfattningsvis löper projektet på väl och det finns ett stort engagemang inom delprojekten. Den nya ledningsorganisationen för lärarutbildningen har, som tidigare nämnts, förändrat projektets kontaktytor med lärarutbildningen vilket kan komma att få konsekvenser för ägarskap, implementering och förvaltning av projektet.

2.1.1 Förändrade kontaktytor till lärarutbildningens nya ledningsorganisation

Projektets kontaktytor med lärarutbildningen förändrades på flera sätt vid årsskiftet 2018/2019. Projektledaren hade under 2018 ett nära samarbete med LUN:s ordförande och som en konsekvens av att nämnden avvecklades i december 2018 så upphörde den kontaktytan. Samtidigt avslutade tidigare dekan för HS sitt uppdrag vilket innebar att rollen som projektansvarig och nära strategisk samarbetspartner med projektledaren också upphörde. Två för projektet betydelsefulla kontaktytor upphörde alltså samtidigt och projektets ledning har under våren 2019 arbetat för att etablera nya kontaktytor med lärarutbildningens nya ledning och HS-nämnden. Som en följd av den nya linjeorganisationen har dekanerna en ny roll vilket innebär att nytillträdd dekan för HS inte har någon möjlighet att engagera sig i satsningen på samma sätt som tidigare dekan då det skulle vara alltför tidskrävande. För att kunna bibehålla goda kontaktytor med lärarutbildningen var förslaget från projektledningen att den person som innehar det nya uppdraget *vice dekan för lärarutbildning* skall ha ett särskilt ansvar för att förankra projektet i lärarutbildningen. Vicedekan är invald i styrgruppen² och

¹ ORU 1.2.2-01519/2018.

² ORU 2019/02494-1.

hur vicedekan kan arbeta för att förankra projektet i lärarutbildningen behöver diskuteras och tydliggöras.

Ytterligare en kontaktyta som upphört till följd av den nya ledningsorganisationen är den direktkontakt som projektledaren under 2018 hade med programansvariga för lärarutbildningsprogrammen. Tidigare har regelbundna avstämningar genomförts och programansvariga har därtill deltagit vid projektgruppsmöten som samordnare av aktiviteter inom respektive program. Viceprefekt för lärarutbildningen leder sedan årsskiftet programansvarigas arbete och har, med hänvisning till programansvarigas höga arbetsbelastning, meddelat att kontakten mellan projektet och lärarutbildningen i fortsättningen ska ske genom viceprefekt. Detta, som en del i arbetet med att tydliggöra gränserna mellan projektet och lärarutbildningen. En konsekvens av denna förändring är att programansvariga inte längre aktivt deltar i arbetet med Framtidens lärarutbildning. Projektledarens kommunikation med lärarutbildningens ledning sker sedan mars månad på möten då viceprefekt, vicedekan och projektledaren träffas. Mötena är tänkta att hållas varannan vecka. Utöver dessa möten kan projektledaren, enligt det organisationsförslag som är under remisshantering, kallas till den så kallade operativa gruppen³ (OG) vid behov för att föredra specifika ärenden och se till att OG hålls uppdaterade om projektets innehåll. Dessa möten är inte tillräckliga för att ge projektledaren inblick i det ordinarie utvecklingsarbete som sker inom lärarutbildningen.

På längre sikt är den nya ledningsorganisationen för lärarutbildningen på flera sätt positiv för projektet. Den nya organiseringen innebär att ledningen innehar beslutsmandat som LUN saknade och förhoppningsvis finns en tydligare process för hantering av olika ärenden när den nya ledningsorganisationen är etablerad. Därtill har regelbundna avstämningar med viceprefekt, vicedekan och projektledaren som sagt införts som troligtvis kommer vara värdefulla för projektets fortsatta genomförande. Ett förslag på ny ledningsorganisation för lärarutbildningen har varit på remiss under våren men förslaget synliggör inte hur ledningen för lärarutbildningen ska samverka med Framtidens lärarutbildning. Både ledningen för lärarutbildningen och projektledaren behöver ha en samlad överblick av såväl pågående utvecklingsarbete inom lärarutbildningen som de utmaningar som utbildningen står inför för att tillsammans kunna bygga Framtidens lärarutbildning. Ett förslag på hur ledningen för lärarutbildningen och projektet kan samverka för att skapa goda förutsättningar för att projektets mål ska uppnås behöver därför tas fram.

2.1.2 Implementering och förvaltning av projektets resultat

Projektet är inne i genomförandefasen. Det innebär att det finns delprojektresultat som helt eller delvis är färdiga att implementeras i lärarutbildningen och att nya delprojekt kan behöva startas upp. Samtidigt behöver lärarutbildningens ledning fokusera på att etablera den nya organisationen samt åtgärda de bristområden som UKÄ har pekat ut i sin granskning. Båda dessa områden har hög prioritet. Gällande UKÄ:s granskning kan Framtidens lärarutbildning fungera som ett viktigt stöd i det arbetet och flera pågående delprojekt (t.ex. Forskningsbaserat lärande och VFU-samordning) kan bidra till att åtgärda utpekade brister.

Lärarutbildningens ledning har under våren 2019 fokuserat på förvaltningen av lärarutbildningen. En konsekvens av detta är att ledningen i mindre utsträckning har fokuserat utvecklingsfrågor och hur samverkan med projektet ska ske. Samtidigt framhåller Kenneth Nordgren, i en av förstudierna till Framtidens lärarutbildning, vikten av att den nya organisationen tar över förvaltning av projektets resultat och fortsätter arbetet med att implementera satsningen. Han skriver vidare att utgångspunkten

---

³ Som består av viceprefekt för lärarutbildning och programansvariga.

för en ny ledningsorganisation för lärarutbildningen bör vara att kunna genomföra de uppgifter och utmaningar som den strategiska satsningen behöver för att lyckas. I det interna remissunderlaget inför en ny ledningsorganisation framhålls vikten av tät samordning mellan projektet och lärarutbildningen för att möjliggöra att satsningar ska komma utbildningen till nytta. Hur den nya ledningen ska samverka med projektet är dock som sagt inte tydliggjort i organisationsförslaget.

För att resultat och effekter av projektet Framtidens lärarutbildning ska bli hållbara behöver det redan under projekttiden finnas goda förutsättningar för implementering och förvaltning i lärarutbildningen. Prefekt för institutionen för humaniora utbildnings- och samhällsvetenskap (HumUS) har av dekan uppdragits att ta fram en samordningsplan som tydliggör behoven av samordning mellan verksamheten inom lärarutbildningen och utvecklingsarbetet i Framtidens lärarutbildning. Planen ska synliggöra pågående och planerat utvecklingsarbete, vad som behöver utredas ytterligare och vad som behöver prövas och utvärderas till 2021/2022. Därtill ska ansvarsfördelning och kommunikation specificeras. Detta arbete är ännu i sin linda och ska presenteras för HS i januari 2020, men diskussioner kring detta behöver föras även under hösten 2019.

2.2 Delprojekt

För närvarande pågår elva delprojekt inom ramen för Framtidens lärarutbildning. Under denna rubrik presenteras en sammanfattning av delprojektens status. Mer ingående presentationer återfinns i delprojektens delprojektplaner och de avstämningsrapporter som har upprättats inför skrivningen av progressrapporten.

2.2.1 Adjungerade adjunkter

En av de första satsningarna inom Framtidens lärarutbildning var att rekrytera 13 adjungerade adjunkter för att bidra till att integrera relevanta delar av den campusförlagda lärarutbildningen med de delar av utbildningen som är verksamhetsförlagda. Tanken är att de adjungerade adjunkterna ska medverka till att stärka lärarutbildningen genom att fungera som en länk mellan lärosätet och lokala skolpraktiker. I princip alla tjänster är nu tillsatta av yrkesverksamma lärare och förskollärare till en omfattning av 20 procent av en heltidsanställning. Av dessa har respektive ämne i vissa fall redan nu gått in med egen finansiering för att höja tjänstgöringsgraden (som mest upp till 49 procent av en heltidstjänst). De adjungerade adjunkterna har träffats för erfarenhetsutbyten vid två tillfällen.

Projektledaren för Framtidens lärarutbildning har beslutat att fortsätta finansieringen på samma sätt till och med vårterminen 2020. Under höstterminen 2020 börjar en nedtrappning inför kommande förvaltning och tjänsterna finansieras då till 15 procent. Under hösten 2020 planeras en uppföljning av satsningen som kommer presenteras för styrgruppen för Framtidens lärarutbildning. Om ämnena visar sig vara positiva till satsningen och bedömer att de själva kan bära kostnaderna efter projektavslut kommer Framtidens lärarutbildning fortsätta finansieringen till en omfattning av 15 procent under vårterminen 2021. Höstterminen 2021 finansierar projektet 10 procent och därefter bär ämnena kostnaden fullt ut. Ytterligare erfarenhetsutbyten genomförs under hösten 2019 och eventuellt även framledes beroende på om de adjungerade adjunkterna anser att det är värdefullt.

2.2.2 Digital hemvist

Syftet med delprojektet Digital hemvist är att bidra till att lärarutbildningen ska uppfattas som en sammanhållen utbildning och att den kollegiala sammanhållningen ska öka. Ett annat syfte är att öka

kommunikationen inom lärarutbildningen och mellan lärarutbildningen och regionens skolor och skolhuvudmän. En digitalt sammanhållen webbplattform för lärarutbildningen ger förutsättningar för personal, studenter (såväl nuvarande som presumtiva) och övriga intressenter att ta del av och delta i aktiviteter och satsningar som genomförs inom lärarutbildningen. Arbetet inom delprojektet leds av LUK och sker i nära samverkan med avdelningen för kommunikation och samverkan (KomSam).

Arbetet med delprojektet har pågått sedan oktober 2018 då projektledaren för Framtidens lärarutbildning initierade delprojektet och uppdrog åt delprojektledaren att leda arbetet. I samband med detta inleddes ett nära samarbete med KomSam. En av de första aktiviteterna var att påbörja arbetet med att utveckla hemsidan för Framtidens lärarutbildning som i uppstarten var en undersida till universitetets strategiska satsningar utan varken så kallad vänstermeny eller sammanlänkning till hemsidan för dagens lärarutbildning. För närvarande pågår ett fortsatt utvecklingsarbete kopplat till webbträden för de båda hemsidorna till dagens lärarutbildning och till Framtidens lärarutbildning. En tillhörande blogg har därtill publicerats som till dags dato haft ungefär 4500 visningar. Framledes planeras en rad aktiviteter inom delprojektet, bland annat att formulera en övergripande strategi eller handlingsplan för digital sammanhållning av lärarutbildningen, tillgänglighetsanpassa innehållet på hemsidorna för Framtidens lärarutbildning och dagens lärarutbildning samt utveckla former för utskick av gemensam information till samtliga anställda inom lärarutbildningen. Därtill samordnar delprojektledaren aktiviteter och kommunikation kring Jubileumsveckorna och jubileumsåret 2019.

2.2.3 Digital kompetens

Syftet med delprojektet Digital kompetens är att det ska bidra till att lärarutbildningen kännetecknas av ett högkvalitativt och innovativt utbildningsinnehåll. Delprojektet startade hösten 2018 och leds av enheten för universitetspedagogik, IKT och lärande (PIL). Begreppet digital kompetens har ett flertal ingångar och ytterligare ett syfte med delprojektet är att ringa in vad området betyder för lärarutbildningen vid Örebro universitet och vilken betydelse det iså fall får för utbildningen. Arbetet inleddes med en kartläggning av hur digital kompetens behandlas inom utbildningen samt vilka önskemål om digital utveckling som redan finns. Parallellt med detta arbete undersöker delprojektet även vilka behov av digital kompetens hos blivande lärare som finns inom skolverksamheten i Örebro kommun. Delprojektets första fas, kartläggningen, är i det närmaste färdigt och en redovisande rapport formuleras under våren 2019.

Därefter väntar delprojektets andra fas som innebär att formulera ett gemensamt förhållningssätt till digital kompetens inklusive hur vi bäst ska förstå och tolka området samt hur detta i förlängningen påverkar utbildningens olika inriktningar. Det görs genom att först och främst presentera kartläggningen för lärarutbildningens operativa grupp och eventuellt respektive programråd. Sedan är tanken att under hösten 2019 bilda arbetsgrupper med representanter från respektive utbildningsprogram för att utveckla hur arbetet tas vidare rent praktiskt, förslagsvis genom att formulera programspecifika handlingsplaner.

2.2.4 Digital läskompis

Delprojektet innebär att en så kallad Digital läskompis utvecklas inom ramen för pedagogikämnet och Social Impact Lab (SOIL). Detta svarar främst mot mål B inom Framtidens lärarutbildning som framhåller att lärarutbildningen ska ha ett högkvalitativt och innovativt utbildningsinnehåll gällande såväl ämneskunskaper som den utbildningsvetenskapliga kärnan. Den digitala läskompisen är tänkt att

bli ett läromedel som kan användas i läsundervisning. Genom att inkludera studenter i olika delar av utvecklingsprocessen erbjuds de en inblick i hur olika läromedel tas fram och därtill får de en större medvetenhet kring vad digitala läromedel har att erbjuda framtidens skolor. Delprojektet leds av universitetsadjunkt Josefine Karlsson som dels samarbetar med pedagogikämnet och dels med andra institutioner som natur och teknik och även Regionalt utvecklingscentrum (RUC). Samverkan sker därtill med aktörer utanför universitetet, såsom lärare på skolor i och runt Örebro.

Delprojektledaren har genom SOIL under 2019 fått finansiering för att vidareutveckla idén om digital läskompis till ett konkret projekt. Därutöver har forskare inom AI bidragit med stöd och delprojektledaren har därtill haft kontakt med verksamma lärare i Örebro kommun. I det fortsatta arbetet ska konkret planering genomföras och under våren 2019 har delprojektet delats i två separata (men sammanhängande) spår. Det har visat sig att första generationens (dagens) digitala läromedel inte alltid håller måttet eller utgår från en genomtänkt pedagogisk tanke. Både lärare och forskare frågar sig vilka läromedel som är bra och varför, vad som finns och vilka digitala läromedel som saknas. För att bidra till att utveckla *andra generationens* digitala läromedel behöver vi dels 1) kartlägga olika aspekter av digitala läromedel som används idag och dels 2) upprätta ett samarbete mellan skolor och universitetet för att ta vara på teoretiska perspektiv på läsinläring och praktiska perspektiv på hur elever och lärare faktiskt använder sig av textsamtal för att nå bättre läsförståelse. Under sommar och höst 2019 inleddes ett planeringsarbete för det fortsatta arbetet tillsammans med programansvarig på det specialpedagogiska programmet och RUC.

2.2.5 Estetiska lärprocesser

Syftet med delprojektet Estetiska lärprocesser är att utveckla estetiska undervisnings- och lärandepraktiker i lärarutbildningen, både som forsknings- och utbildningsområde. Delprojektet leds från Musikhögskolan och bottnar i antagandet att det finns estetiska dimensioner av undervisning och lärande oavsett ämne samt att sådana aspekter är i behov av att lyftas med hänseende till framtidens lärarutbildning. En vanlig tolkning och tillämpning av begreppet estetiska lärprocesser är att det rör sig om ett lärande genom estetiska/konstnärliga ämnen som metod. Estetiska uttrycksformer kan fungera väl som verktyg i lärarens metodlåda, vilket med rätta också är ett innehåll i dagens lärarutbildning. Med tanke på framtidens lärarutbildning strävar dock delprojektet att nå en vidgad förståelse av "det estetiska". I denna mening handlar det dels om ett närmande av begreppet multimodalitet för att därigenom betrakta estetiska lärprocesser som en aspekt av elevers multimodala lärande, dels att vidga perspektivet från att relativt ensidigt tala om elevers lärande till att även inkludera betydelsen av lärarens undervisning. Det "estetiska" blir på så vis en angelägenhet för lärarutbildningen oavsett inriktning/ämne, tillika ett forskningsområde där frågor om undervisningens utformning som estetiskt meningserbjudande och elevernas estetiska erfarenheter hamnar i fokus.

Fokus för delprojektet ligger för närvarande på hur olika ämnes- och ämnesdidaktiska kunskapspraktiker redan inbegriper och/eller kan vidareutvecklas med hänseende till estetiska aspekter. Arbetet är just nu i en kartläggande fas där delprojektledaren har prioriterat möten och etablering av relevanta kontaktytor. Delprojektledaren har deltagit på förskolläraryrkeprogrammets programråd och inlett ett samarbete kring hur estetiska lärprocesser bäst inkluderas i kursplanering. Ett inledande möte med programansvarig för grundlärarutbildningen är planerat och estetiska lärprocesser som innehåll i grundlärarutbildningen kommer att lyftas på ett programrådsmöte i juni. Därutöver har kontakt skapats med ett forskningsnätverk för multimodalitet (som utgår från ämnet svenska). I dagsläget finns inga konkreta planer på hur ämnesläraryrkeprogrammet bäst inkluderas. Nästa steg är att genomföra en kartläggning av hur området inkluderas i utbildningen i dagsläget. Därutöver

kommer en framtida diskussion kring organisering av området bli nödvändig, var estetiska lärprocesser ska ha sin hemvist och hur det bäst inkluderas i planering av kurser.

2.2.6 Forskningsbaserat lärande

Syftet med delprojektet är att utveckla en modell för forskningsbaserat lärande, i första hand för lärarstudenter men i förlängningen är förhoppningen att modellen kan användas på flera av universitetets professionsutbildningar. Delprojektet leds av Christian Lundahl, professor i pedagogik och Malin Hagström, universitetsadjunkt i matematik. Arbetet genomförs i form av interna seminarier med lärare i pedagogik som ansvarar för självständiga arbeten och lärare med ansvar för verksamhetsförlagd utbildning från alla berörda ämnen. Projektet har även ett internationellt utbyte genom ett tidigare initierat samarbete kring "research based learning" som Örebro har med Humboldt Universitet i Berlin och Stockholms universitet, ett arbete som är tänkt att vidareutvecklas under projekttiden. Projektet bedrevs tidigare med finansiering från HS-nämnden men är sedan årsskiftet ett delprojekt inom Framtidens lärarutbildning. Under våren har fortsatta aktiviteter planerats och en delprojektplan har formulerats. Delprojektet kommer troligtvis spela en central roll gällande arbete med kritiken från UKÅ angående studenternas bristande förmåga att reflektera kring metod och teori. I närtid ska delprojektet förankras i utbildningen genom deltagande vid programråd. Därefter planeras en gemensam inspirationsföreläsning och workshop i augusti och programvisa workshops under hösten. Under hösten sker även arbete med att formulera specifika kursmål kopplade till forskningsbaserat lärande.

2.2.7 Fysisk hemvist och nya lärandemiljöer

Delprojektet Fysisk hemvist och nya lärandemiljöer har två syften, dels att skapa en fysisk hemvist för lärarutbildningen och dels att utveckla nya lärandemiljöer som är anpassade efter de olika programmens behov. I dagsläget är lärarutbildningen utspridd över hela campusområdet och det finns relativt få lokaler som är anpassade för att lärarutbildare och lärarstudenter ska få möjlighet att prova undervisningsformer som idag är vanliga inom en skolkontext. Det gäller exempelvis undervisning om (och genom) estetiska lärprocesser eller digital kompetens. Delprojektet ska resultera i förslag på fysisk hemvist och nya lärandemiljöer som ska genomföras både på kort- och lite längre sikt. Arbetet leds från Campusavdelningen tillsammans med en arbetsgrupp bestående av representanter från utbildningens olika program⁴ (som dessutom befinner sig i olika hus på campus) och enheten för universitetspedagogik, IKT och lärande (PIL). Delprojektet har därtill en styrgrupp som består av projektledare för Framtidens lärarutbildning, campuschefen och enhetschef på campusavdelningen.

Inledningsvis har delprojektets uppdrag definierats och avgränsats. Därefter har en kartläggning genomförts i olika etapper och med olika djup för att se vilka lokaler som finns, var lärarutbildningen bedrivs och hur systemet med bokning fungerar. För ändamålet har delprojektledaren bland annat intervjuat prefekt för HumUS och personer med ansvar för lokalbokning. Det har visat sig att bristen på ett samordnat bokningssystem medför stor problematik, dessutom är lärarutbildningen väldigt utspridd och användningen av lokaler framstår som rörig. Utifrån kartläggningen och arbetsgruppens arbete har tre förslag på fysisk hemvist presenterats för delprojektets styrgrupp vid ett sammanträde i april. Under styrgruppsmötet diskuterades förslagen, men inga inriktningsbeslut fattades. Gällande nya lärandemiljöer har en workshop genomförts.

---

⁴ Dock inte det specialpedagogiska programmet, som har erbjudits möjlighet att delta. Studentkåren har också vid ett flertal tillfällen fått erbjudande om att delta i arbetet.

Fas ett i delprojektets arbete är avslutat och nu inväntas ett beslut från styrgruppen om inriktning utifrån de tre presenterade förslagen. Arbetet inväntar också en pågående utredning om att eventuellt flytta delar av institutionen för hälsovetenskaper (HV) till Campus USÖ eftersom ett av förslagen berör Prismahuset där HV idag bedriver merparten av sin undervisning. Utöver de tre förslagen har ett fjärde vuxit fram. Förslaget innebär utveckling av så kallade *mini-hemvister* som förstärker de miljöer där lärarutbildningen bedrivs idag exempelvis genom färgsättning eller uppsättning av skärmar. Det skulle iså fall vara ett komplement till att lärarutbildningen får anpassade lokaler i det nya huset ”P-23”.

2.2.8 Internationalisering

Syftet med delprojektet Internationalisering är att öka inslagen av internationalisering på lärarutbildningen och bidra till att nå de universitetsövergripande mål som formulerats i Örebro universitets strategi för internationalisering. Under våren 2019 slutfördes en nuläges- och behovsinventering i form av en kartläggning vars preliminära resultat presenterades på lärarutbildningens informationsdag den 28 februari (kartläggningen sammanställs för närvarande till en rapport). Projektledaren för Framtidens lärarutbildning deltar även i Erasmus+ projektet TILL (Teacher inspiring Lifelong Learning) som sker i samverkan med England, Italien, Belgien och Frankrike. Fas ett av delprojektet är därmed avslutat och inväntar rapporten för att sedan planera det fortsatta arbetet i samråd med ledningen för lärarutbildningen.

2.2.9 Introduktionsvecka

Delprojektet Introduktionsvecka initierades i början av 2019 för att möta behovet av en utökad introduktion som lyfts fram av såväl lärarstudenter som lärarutbildare. Syftet är att förbereda lärarstudenterna för utbildningen och därtill bidra till att lärarutbildningen ska uppfattas som en sammanhållen utbildning. Ett delmål är att de lärarstudenter som antas till höstterminen 2019 ska erbjudas en introduktion som kan innehålla information om universitetsstudier generellt och lärarutbildning specifik. I december skickades en intresseförfrågan om att ansvara för delprojektet ut till anställda inom lärarutbildningen och tillhörande administrativa avdelningar. Endast en person uttryckte intresse men kunde tyvärr inte ta sig an uppdraget då det inte rymdes inom befintlig tjänst. Av den anledningen skapades en timanställning som pågår under projektiden. Delprojektledaren arbetar i sin ordinarie tjänst som gymnasielärare i Örebro kommun.

En kartläggning visar att det redan idag genomförs ganska många introduktionsaktiviteter. En utmaning är dock att engagera studenterna, universitetet i sin helhet antar ungefär 2500 nya studenter varje hösttermin och av dessa deltar endast ca 250 i introduktionen. Delprojektet arbetar nu för att synkronisera universitetets allmänna introduktion med den som erbjuds av lärarnas kårsektioner Corax och GIH. Därtill planerar delprojektledaren att skugga ett antal lärarstudenter för att identifiera deras eventuella behov av innehåll vid en introduktionsvecka. Under mars och april har arbetet främst bestått av att sätta sig in i delprojektets bakgrund och kontext. Därtill har intervjuer genomförts med såväl personal som studenter. Under maj månad inleds arbetet med att formulera ett konkret koncept för introduktionsveckan till höstterminen 2019.

2.2.10 Praktisk forskning

Det övergripande syftet med delprojektet Praktisk forskning⁵ är att lärarutbildningen vid projektavslut ska kännetecknas av en stark vetenskaplig grund där praktisk forskning har en tydlig roll. Delprojektet drivs i samverkan mellan Framtidens lärarutbildning, dagens lärarutbildning och RUC. En stor del av delprojektets organisering och arbete kommer att ske inom ramen för regeringens satsning på att utveckla modeller för praktisk forskning, så kallade ULF-avtal (Utveckling, Lärande och Forskning). Regeringens satsning syftar till att utveckla och pröva olika modeller för samverkan mellan lärosäten och huvudmän inom skolväsendet kring praktisk forskning så att forskningen i högre grad ska svara mot skolväsendets behov. Det nationella arbetet med regeringens ULF-satsning leds av fyra lärosäten⁶. Örebro universitet är tillsammans med fyra andra lärosäten⁷ knuten till den nod som Umeå universitet (UmU) leder.

Tre koordinatörer med lektorskompetens ansvarar för att utveckla och pröva tre olika modeller för praktisk forskning. Koordinatorerna samordnar det operativa arbetet med modellutveckling och arbetet med att pröva modellerna i konkreta aktiviteter. Det innebär att koordinatörerna inom respektive modell i samråd med arbetsgruppen ansvarar för att fördela medel och matcha skolhuvudmännens behov av forskningsinriktning med forskare (i första hand forskare på Örebro universitet). Under våren 2019 pågår en behovsinventering hos skolhuvudmännen i regionen och en kartläggning av hur personal inom lärarutbildningen ser på betydelsen av praktisk forskning. Därutöver ska en utlysning av medel formuleras och samverkan med lärosäten inom UmU-noden sker kontinuerligt. Till hösten ska ULF-verksamheten planeras och initieras inom samtliga tre modeller.

2.2.11 VFU-samordning

Centralt för en lärarutbildning som håller hög kvalitet är en bra samordning av den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU). Syftet med delprojektet VFU-samordning är att öka integrationen mellan teori och praktik i lärarutbildning genom att utveckla VFU. För att stärka kvaliteten på VFU och bidra till utökad samverkan mellan lärosäten och berörda skolverksamheter drivs flera aktiviteter och därutöver pågår ett arbete med att utveckla och implementera det nya placeringsverktyget Praxia. Delprojektet startade under våren 2018 och leds av lärarutbildningens kansli (LUK) under ledning av kansliets enhetschef. Gällande arbetet med utökad samverkan är målet att utöka samverkan mellan lärosäte och verksamhet genom att genomföra gemensamma seminarier inom ramen för försöksverksamhet med övningsskola och att skapa en organisation med varaktiga samverkansområden för VFU. Arbetet håller tidplanen och gemensamma seminarier har planerats och genomförts. En enkätundersökning har genomförts och nu inväntas svar från samtliga respondenter. Resultatet sammanställs i en rapport. Preliminära slutsatser är bland annat att studentseminarium behöver utvecklas både till innehåll och form och att det kan finnas ett värde att gå vidare med tanken om så kallade samverkansnoder.

Praxia är ett självständigt projekt under ledning av universitetskansliet. Projektet Innehållsfrågor i Praxia initierades av LUK och stöts av Framtidens lärarutbildning, och arbetet börjar nu närma sig en sammanfattning och slutrapport. Uppdraget var att identifiera vilka utvecklingsområden, inom berörda professionsutbildningar som Praxia kan stödja. Målsättningen var att lägga fram vilka innehållsfrågor professionsutbildningarna vill att systemet ska stödja och sedan rangordna dessa områden. Denna del av uppdraget är genomfört. De identifierade utvecklingsområdena är digital

⁵ Arbetet gick tidigare under namnet Centrum för praktisk forskning.

⁶ Uppsala universitet, Karlstads universitet, Göteborgs universitet och Umeå universitet.

⁷ Luleå tekniska universitet, Högskolan Dalarna, Mälardalens högskola och Mittuniversitetet.

bedömning, digitala enkäter och digital portfolio. Delprojektet har genomfört möten, telefonsamtal och mailkontakter med såväl de olika professionsutbildningarna vid Örebro universitet som skolhuvudmän och planerar att leverera en kortfattad slutrapport i slutet av maj 2019.

2.3 Övriga aktiviteter

Utöver delprojekten så genomförs även andra aktiviteter som syftar till att uppnå målen för Framtidens lärarutbildning.

2.3.1 Utvecklingsarbete inom respektive lärarutbildningsprogram

Lärarutbildningsprogrammen har 60 procent av en heltidstjänst vardera att förfoga över för att bedriva programspecifikt utvecklingsarbete. Detta har utnyttjats på olika sätt och i olika utsträckning. Det är främst grund- och förskollärarytprogrammen som utnyttjat resursen och ämneslärarytprogrammet har ännu inte använt resursen i någon större utsträckning. Hittills har detta främst använts för arbete med UKÄ:s utvärdering, förskollärarytprogrammet har därtill utvecklat en ny studiegång som troligtvis bidragit till att de fick hög kvalitet av UKÄ. Inom grundlärarytprogrammet har ett arbete med VFU-progression pågått som bland annat lett till arbetet med progressionsstråken som beskrivs under nästkommande rubrik. Därtill görs en satsning på mentorskap som finansieras av HS-nämnden. Under våren 2017 inleddes ett arbete inom grundlärarytprogrammet för att kartlägga studenternas skrivpraktiker och den feedback de får samt föreslå förslag på åtgärder för att stärka progressionen. Detta redovisades vid lärarutbildningens informationsdag den 17 december 2018. I dagsläget inväntas en skriftlig rapport.

Det specialpedagogiska programmet har utnyttjat resursen från Framtidens lärarutbildning till en programgrupp bestående av tre personer. Hittills har ett utvecklingsarbete med kursplaneutveckling initierats och därtill arbetar programgruppen med att göra utbildningen mer praktisknära, exempelvis genom anställning av en adjungerad adjunkt som under ett år bland annat kommer arbeta med att ta fram, implementera och utvärdera en modell för praktisknära arbetssätt. Ytterligare kvalitetsarbete som pågår inom det specialpedagogiska programmet är ett projekt för att utveckla pedagogiska strategier för samverkan mellan lärar-, specialpedagog- och socionomprogrammet. Detta innebär att studenterna inom respektive program erbjuds möjlighet att utveckla kvalitativa kompetenser och erfarenheter kopplat till samverkan över professionsgränser i mötet med barn oavsett bakgrund och behov. Utvecklingsarbetet bidrar till att synliggöra och formulera tvärvetenskapliga mötespunkter och den avslutande fasen av projektet omfattar en fördjupning av resultatet med förankring i kursernas mål för implementering av innehåll i ordinarie utbildningar. Projektet pågår under hela 2019 med medel från HS-nämnden och LUN.

2.3.2 Progressionsstråk för professionsblivande

Inom ramen för ett arbete med VFU-progression i grundlärarprogrammet utvecklades tre progressionsstråk för studenternas professionsblivande: den ledande läraren, den lärande läraren och den undervisningskicklige läraren. Det visade sig att dessa stråk med fördel kan utvecklas och utgöra grunden i en programförklaring för hela lärarutbildningen vid Örebro universitet. För att synliggöra det unika inom respektive lärarutbildningsprogram utökas stråken med ett fjärde som fått namnet den ämneskunnige eller den omvårdande läraren. De fyra stråken är tänkta att lägga grunden för att utveckla en programförklaring för lärarutbildningen vid Örebro universitet som går bortom examensmålen. Professionsblivandet är nämligen inte något som är färdigt i och med lärarexamen utan fortsätter även i arbetslivet.

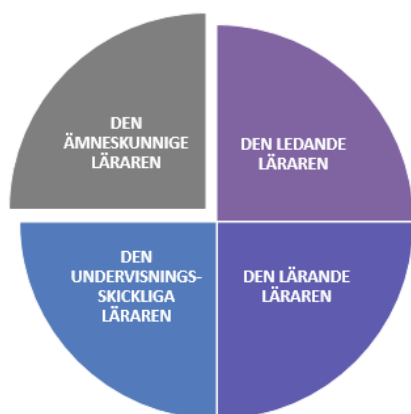

Bild 1: De fyra progressionsstråken för professionsblivande.

Under hösten planeras programspecifikt arbete med progressionsstråken som inleds vid lärarutbildningens läsårsupptakt i augusti.

2.4 Kommunikation

KomSam arbetar för närvarande med att färdigställa en kommunikationsplan för Framtidens lärarutbildning som ska fungera som en plan för att beskriva kommunikationsstrategi, budskap, målgrupper och aktiviteter ur ett övergripande perspektiv. Kommunikationsplanen utgår från universitetets övergripande vision och målen med Framtidens lärarutbildning och är ett levande dokument som revideras löpande. En viktig del i kommunikationsplanen rör integrerad kommunikation mellan Framtidens lärarutbildning och lärarutbildningens nuvarande verksamhet. För ändamålet har en budskapsram och ett budskapsinnehåll etablerats. Budskapsramen bygger på rektors ord om att lärarutbildningen är universitetets viktigaste utbildning och har växlats upp till att lärarutbildningen är *Sveriges viktigaste utbildning*. Budskapsinnehållet tar fasta på progressionsstråken som nämns ovan då det är ett innehåll som är relevant för samtliga målgrupper. Såväl Framtidens lärarutbildning som dagens lärarutbildning behöver gemensamt äga huvudbudskapet och budskapsinnehåll vilket innebär att en överlappande och integrerad kommunikation är nödvändig under resterande projekttid. En mer ingående beskrivning återfinns i kommunikationsplanen.

2.5 Budget

Budgeten för Framtidens lärarutbildning är baserad på den plan för genomförande som gjordes vid uppstarten av projektet. Planen för 2019 var att aktiviteter i projektet främst skulle ägnas åt konkret utvecklings- och förändringsarbete. Med anledning av införande av den nya ledningsstrukturen har planerade aktiviteter förskjutits något vilket också har påverkat projektets budget. Flera delprojekt har kommit en bra bit på väg, men den planerade åtgången på resurser är mindre än förväntat. Exempelvis har de planerade lektoraten med inriktning mot IT ännu inte blivit utlysta eftersom det är en insats som behöver förankras hos den nya ledningen för lärarutbildningen.

De resurser som krävs för att genomföra projektets satsningar är i mycket stor utsträckning kopplade till arbetstid. Eftersom lärarutbildningens personal redan har en mycket hög arbetsbelastning finns litet utrymme att avsätta tid för utvecklingsarbete inom ramen för projektet. Detta visas exempelvis genom att det har funnits svårigheter att rekrytera personal till programgrupperna. Därtill finns en avvaktande inställning från ledningen att anställa ny personal som är kopplat till en oro att bli beroende av tjänster som det inte finns utrymme i budget att behålla efter projektavslut. Under hösten ska ett förankringsarbete hos HS-nämnden ske gällande såväl GO som FO och förhoppningen är att på styrgruppsmötet i december kunna presentera en budget som är förankrad hos HS-nämnden och lärarutbildningens ledning.

2.5.1 Utvärdering

Vid styrgruppsmötet den 2 april 2019 diskuterades utvärdering av Framtidens lärarutbildning och det beslutades att en dialog skulle initieras med utvalda lärosäten som eventuellt kan vara behjälpliga. Förslagsvis genomförs en så kallad *processutvärdering* där utföraren tillhandahåller löpande återkoppling till styrgruppen och fungerar som ett stöd till projektledningen. Avtal om genomförande av processutvärdering kan antingen upprättas årsvis eller för hela återstoden av projektet, med en föreslagen budget på 250 000 kronor per år. Processutvärderingen kan omfatta två delrapporter och en slutrapport av resonerande karaktär som levereras årsvis under juni månad. Utvärderingen syftar till att synliggöra förutsättningar för att projektet ska nå framgång och genom att analysera exempelvis arbetsfördelning, beslutsprocesser, resursallokering och utbildningsinsatser ge projektledaren och styrgruppen stöd för att styra Framtidens lärarutbildning mot dess uppsatta mål. Metoder för datainsamling avgörs tillsammans med projektledningen och utvärderingen förväntas slutligen innehålla minst ett lärandeseminarium med berörda i projektet.

2.6 Osäkerheter och risker i att uppnå resultat

Några av de osäkerheter och risker som presenterades i föregående progressrapport kvarstår och en del nya har uppkommit under våren. I den tidigare rapporten står bland annat att implementeringen av den nya ledningsorganisationen riskerar att försvåra genomförandet av Framtidens lärarutbildning och att det är av central vikt att projektet inkluderas i implementeringen av den nya organisationen. Denna risk kvarstår och det är viktigt att Framtidens lärarutbildning omgående betraktas som en del av lärarutbildningen och inkluderas i processer av betydelse. Därutöver behöver kontaktytorna mellan projektet och lärarutbildningen synliggöras och etableras ytterligare. Även personalens höga arbetsbelastning och svårigheter att rekrytera synliggjordes i föregående rapport och utgör fortfarande en risk för projektets genomförande. Som nämns tidigare i texten har lärarutbildningens nya ledningsorganisation en rad områden och frågor som behöver hanteras akut och att utrymme för utvecklingsarbete är litet. Det är centralt att en samordningsplan etableras skyndsamt och därtill krävs en diskussion kring vilken riktning lärarutbildningen ska ta. Framtidens lärarutbildning arbetar för att

lärarutbildningen vid Örebro universitet ska vara en framstående utbildning. För att realisera det målet behöver lärarutbildningen ges möjlighet att utvecklas utifrån de unika förutsättningar och behov som kännetecknar utbildningen. Frågan kring i vilken utsträckning lärarutbildningen ska anpassas till universitetets övriga utbildningar är således central.

Utifrån avstämningar med de olika delprojekten framkom en del osäkerheter och risker i deras möjlighet att uppnå resultat. Den vanligast förekommande osäkerheten som delprojektledarna lyfter fram är att det är organisatoriskt svårt att genomföra arbetet och att det går väldigt mycket tid åt att hitta tillfällen för möten och personer som vill och kan engagera sig. Detta är något som försvårar för nästan samtliga delprojekt. Därtill har det visat sig svårt att engagera studenterna. Trots upprepade kontaktförsök via kåren har det varit svårt att nå ut till studenter som kan och vill delta. Detta återspeglas även i projektets interna referensgrupp där endast en av två platser för studentrepresentanter är tillsatta. Därutöver nämner flertalet av delprojektledarna att deras tillgång till lärarutbildningen är avgörande för delprojektets genomförande och att de upplever en osäkerhet i och med den nya ledningsorganisationen. Delprojekt som leds av eller samverkar med LUK upplever en stor osäkerhet kring enhetens framtida organisation och huruvida de tjänster som idag finns på kansliet kommer finnas kvar. Det finns också en osäkerhet för de satsningar som berör exempelvis internationalisering eller digital kompetens huruvida området kommer att prioriteras eller inte. Slutligen är några delprojekt beroende av andra universitetsövergripande satsningar och utredningar, som exempelvis utvecklande av en fysisk hemvist för lärarutbildning.

3 Behov av stöd och styrning från styrgrupp

Styrgruppen behöver vid nästkommande styrgruppsmöte fatta beslut om projektets utvärdering, det vill säga vilken typ av uppföljning som är önskvärd och vilka kostnadsramar den ska rymmas inom. Till följd av att den nya ledningsorganisationen ännu inte helt har etablerats så sker det kontinuerligt förändringar inom lärarutbildningen. Styrgruppens engagemang är därför ett stort stöd och det värdefullt att hålla fyra styrgruppsmöten under året för att diskutera och hantera olika frågor som uppkommer.